

HYVIL

Lastensuojelulain uudistus 1-paketti

Parhaillaan eduskuntakäsittelyssä.

Hallitusohjelman toteutumisen seuranta 8.12.2025

Aila Puustinen-Korhonen, Hyvil

HE 149/2025 parhaillaan käsittelyssä eduskunnassa

- Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi
 - **lastensuojelulakia,**
 - **terveydenhuoltolakia,**
 - **sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annettua lakia,**
 - **sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia**
 - **häätäkeskustoiminnasta annettua lakia.**
- Lisäksi ehdotetaan annettavaksi uusi laki
 - **Valtion lastensuojelulaitoksesta ja sen yhteydessä toimivasta koulusta.**
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä annettu laki sekä valtion kasvatustieteiden laitoksista ja niissä toimivien henkilöiden eläkeoikeuden perusteista annettu laki kumottaisiin.
- Lastensuojelulaissa ehdotetaan säädettäväksi **uusi kuntouttava suljettu laitospalvelu**, jolla mahdollistettaisiin lisäkeinoja alle rikosvastuun olevien lasten rikoskierteiden katkaisuun.
- Esitykseen sisältyvät myös ehdotukset, jotka liittyvät lastensuojelun ja psykiatrian osaamisen yhteensovittavien lastensuojelun palveluyksiköiden toteuttamiseen.
- Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan **voimaan 1.1.2026. Kuntouttavaa suljettua laitospalvelua ja erityisen huolenpidon jaksoa koskevat säännökset tulisivat kuitenkin voimaan vasta 1.8.2026.**

4 a §. Sijoitetun lapsen oikeus tasapainoiseen kehitykseen ja erityiseen suojeluun.

- Koko pykälä ja sen otsikko ehdotetaan muutettaviksi. Sääntely koskisi nimenomaisesti kodin ulkopuolelle **perhe- tai laitoshuoltoon sijoitettuja lapsia**. Kodin ulkopuoliset sijoitukset tarkoittavat avohuollon tukitoimena tai sijaishuoltoon tehtyjä sijoituksia. Pykälän otsikon muutoksella ja sisällön täsmentämisellä pyritään korostamaan lastensuojelun velvollisuutta huolehtia erityisesti kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten huolenpidosta, suojelusta ja oikeuksista.
- Säädetäisiin, että **lapselle voitaisiin asettaa rajoja, jotka olisivat käytännössä turvallisia ja ennakoitavissa olevia lapsen toimintaa ohjaavia ja määritteleviä rajoja sekä yksilöllisiä ja yhteisöllisiä toimintaperiaatteita ja sääntöjä, jotka eivät ole LsL:n 11 luvussa tarkoitettuja rajoituksia.**
- Ehdotettu säännös mahdollistaisi **rajojen asettamisen myös tilanteissa, joissa lapsi olisi niistä eri mieltä.**
- Tavoitteena on vahvistaa sijaishuoltopaikkojen aikuisten mahdollisuuksia kasvattaa ja pitää huolta sijoitetuista lapsista tarkoituksenmukaisella tavalla sekä luoda lapselle turvallista ja aikuisjohtoista arkea.

4 b §. Aineiden ja esineiden poisottaminen kodin ulkopuolelle sijoitetulta lapselta (uusi)

- Sovellettaisiin **avohuollon tukitoimena sijoitettuihin ja sijaishuollossa** oleviin lapsiin. **Haltuunotto muutettaisiin poisottamiseksi.**
 - Sovellettaisiin sekä perhehoidossa että lastensuojelulaitoksissa.
- Tarkoitetaan esimerkiksi **tupakka**lain ja **alkoholi**lain säännöksiä, joissa nimenomaisesti kielletään tupakkatuotteiden ja alkoholin hallussapito alle 18-vuotiailta.
- Selkeytettäisiin mahdollisuutta ottaa pois lapsella olevat **rahavarat, maksuvälineet ja muut näihin verrattavat välineet tai hyödykkeet**, jos lapsi tai mahdollisesti joku muu niitä käyttäen todennäköisesti vaarantaa lapsen oman tai toisen henkilön henkeä, terveyttä, turvallisuutta, sijaishuoltoapaikan järjestystä tai vaarantaa omaisuutta.
 - Ne tulee ottaa lapselta pois esimerkiksi, jos lapsen päihteiden käyttöä tai muuta vaarallista käyttäytymistä ei voida muutoin katkaista.
- Säädetäisiin, että lapselta on otettava pois lapsen hallussa olevat **viestinnän mahdollistavat laitteet tai muut välineet**, jos lapsi käyttää laitetta tai välinettä vaarantaen omaa kehitystä ja hyvinvointia.

49 a § Kuntouttava suljettu laitospalvelu (uusi)

- Palveluun voitaisiin sijoittaa **12 vuotta täyttänyt lapsi**, joka aiheuttaa vakavaa vaaraa omalle tai muiden turvallisuudelle käyttämällä väkivaltaa tai tekemällä muita rikollisia tekoja. Alle 12-vuotiaan sijoittaminen joissain tilanteissa mahdollista erityisistä syistä.
- Tulisi olla **välttämätöntä lapsen suojelemiseksi** joko omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavalta käyttäytymiseltä sekä hänen tarvitsemiensa kuntouttavien palvelujen ja pitkäjänteisen tuen järjestämiseksi.
- Sijoituksen kestoa ei rajoitettaisi.
- Asiakassuunnitelma (LSL 30 §) olisi tarkistettava neljän kuukauden välein.
- Sijoituksen edellytyksenä myös olisi, että lapsen suojeleminen 71 §:ssä tarkoitetuilla erityisillä rajoituksilla **on välttämätöntä**.
 - kohdistuu erityisesti lapsen liikkumisvapauteen ja yhteydenpitoon
- Yhden valtion lastensuojelulaitoksen palveluyksikön tulisi tuottaa suljettua kuntouttavaa laitospalvelua.
 - Käytännössä 1 koulukoti

49 b §. Kuntouttavan suljetun laitospalvelun sisältö (uusi)

- Palvelun tehtävänä olisi sijaishuollon suljetuimpana toimintamuotona vastata lapsen **erityisestä suojelusta**.
- **Ympäri vuorokautinen moniammatillisesti toteutettu palvelu** vastaisi lapsikohtaisessa arvioinnissa tunnistettuihin tuen tarpeisiin, jotka määriteltäisiin ja kirjattaisiin lapsen asiakassuunnitelmaan ja sitä konkretisoivaan hoito- ja kasvatussuunnitelmaan.
- Laitoksen moniammatillinen henkilökunta vastaisi ensisijaisesti lapsen kokonaisvaltaisesta hoidosta, kasvatuksesta, huolenpidosta, valvonnasta ja kuntoutuksesta. **Laitoksen ulkopuolelta tarvittavien terveyst- ja sairaanhoitopalvelujen saatavuus turvattaisiin.** Tavoitteena on, että pykälässä tarkoitettua palvelua tuottavassa laitoksessa olisi esimerkiksi virkasuhteinen lääkäri.
- **Ei voitaisi korvata esimerkiksi lapsen tarvitsemaa psykiatrista osastohoitoa.**
- Lapsen sivistyksellisten oikeuksien toteutuminen turvattaisiin pääasiassa laitoksessa toteutuvana opetuksena.
- **49 c §.** Kuntouttavaa suljettua laitospalvelua koskeva päätöksenteko: kiireellinen sijoitus, huostaanottopäätös tai sijaishuollon muutospäätös tarvitaan.

Muita muutosehdotuksia

- **49 d §.** Kuntouttavan suljetun laitospalvelun henkilöstö (uusi)
- **49 e §.** Kuntouttavan suljetun laitospalvelun toimeenpano (uusi)
- **Erityisen huolenpidon jakso:** kokonaisuus ehdotetaan **siirrettäväksi nykyisestä rajoituksia koskevasta 11 luvusta (71-73 §:t) sijaishuoltoa koskevaan lukuun**, jonne ehdotetaan säädettävän uudet säännökset 60 a-60 c erityisen huolenpidon jaksoa koskien.
- **Erityisen huolenpidon jaksolla ei voitaisi jatkossakaan korvata esimerkiksi lapsen tarvitsemaa psykiatrista sairaalahoitoa.**
- Jatkossa päätös voitaisiin tehdä 90 vuorokaudeksi kerrallaan nykyisen 30 vuorokauden sijaan.
- Jatkopäätöksen enimmäiskestoja ehdotetaan muutettavaksi 60 vuorokaudesta 90 vuorokauteen.
 - EHO 90 vrk+90 vrk = 180 vrk.
- Erityisen huolenpidon jakso voitaisiin järjestää lastensuojelulaitoksessa, jonka **käytettävissä olisi** sen toteuttamiseksi riittävä **kasvatuksellinen, sosiaalityön, psykologinen ja lääketieteellinen asiantuntemus.**

11 luku Lapsen erityistä suojelua turvaavat rajoitukset sijaishuollon aikana

- **62 §.** *Yhteydenpidon rajoittaminen.* Uusi 3 momentti: säädettäisiin lapsen yhteydenpidon rajoittamisen mahdollisuudesta **henkilöihin, joita ei ennalta kyetä tunnistamaan.**
- **63 §.** *Yhteydenpidon rajoittamista koskeva päätös.*
- **65 §.** *Aineiden ja esineiden poisottaminen lastensuojelulaitoksessa.*
 - Säädettäisiin toimivallasta poisottamisen toteuttamiseksi käyttää sellaisia **välttämättömiä voimakeinoja**, joita voidaan pitää puolustettavina lapsen ikä ja käyttäytyminen sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Poisottamiseen toimivaltainen henkilö olisi laitoksen johtaja tai hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Pykälä ei näin ollen koskisi perhehoitoa.
- **66 §** *Henkilöntarkastus.* Voitaisiin toteuttaa metallinilmaisinta tai muuta vastaavaa teknistä laitetta käyttäen. Laajempi aineiden ja esineiden piiri henkilöntarkastuksen piirissä.
- **66 a §.** *Henkilönkatsastus.* Tarkennuksia säännökseen. Poistettaisiin hiusnäytteiden otto.
- **67 §.** *Omaisuuuden, lähetysten ja tilojen tarkastaminen ja lähetysten luovuttamatta jättäminen.* Tarkennuksia säännökseen.

11 luku Lapsen erityistä suojelua turvaavat rajoitukset sijaishuollon aikana

- **68 §.** *Kiinnipitäminen lastensuojelulaitoksessa.* Lapsen kiinnipitämistä koskeviin eri tilanteisiin liittyvät perusteet edellyttävät niiden eriyttämistä omaan säännökseensä.
 - Voimakeinojen käyttö ei saa koskaan olla itsetarkoitus vaan voimakeinojen käyttö on sallittua ainoastaan, jos voimakeinojen käyttö on välttämätöntä
- **68 a §.** *Kiinnipitäminen lapsen lastensuojelulaitoksesta poistumisen estämiseksi.*
- **69 a §.** *Luvatta lastensuojelulaitoksesta poissaolevan lapsen etsintä ja palauttaminen.*
 - Laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö voi viranomaisen lukuun myös tehdä virka-apupyynnön poliisille luvatta laitoksesta poissaolevan lapsen kiinniottossa ja kuljettamisessa. Jos lapsi on välittömässä vaarassa, kysymyksessä ei ole poliisin virka-apuasiasia vaan tällöin tulee ottaa yhteyttä hätäkeskukseen ja tehdä hätäilmoitus.
 - säädettäisiin, että sijoittajahyvinvointialueella ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavalla viranomaisella olisi oikeus saada hätäkeskuslaitokselta lapsen käyttämän liittyvän tai päätelaitteen sijaintitiedot ja tiedot liittymän tunnisteesta.
- **69 b §.** *Lapsen kiinniotto (uusi).*

11 luku Lapsen erityistä suojelua turvaavat rajoitukset sijaishuollon aikana 1/2

- **69 b §.** *Lapsen kiinniotto (uusi).*
 - Lapsen saivat ottaa kiinni laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö silloin, kun kysymys on laitoksesta luvatta poissaolevasta lapsesta sekä toimivaltainen sosiaalihuollon viranhaltija myös silloin, kun kysymys on perhekodista luvattomasti poissa oleva lapsi.
 - Henkilöt määräytyisivät tarkemmin sisäisin delegointisäännöin.
- Toimivaltaisella sosiaalihuollon viranhaltijalla tarkoitettaisiin lapsen sijaishuollosta ja sosiaalipäivystyksestä vastuussa olevaa hyvinvointialuetta ja sen delegointisäännöksellä valtuuttamaa viranhaltijaa
- **69 c §.** *Kiinniotetun lapsen kuljettaminen (uusi.)*
- **69 d §.** *Perhekodista luvatta poissaolevan lapsen etsintä ja palauttaminen (uusi).*
- **69 e §.** *Poliisin virka-apu lastensuojelulaitoksesta ja perhekodista luvatta poissaolevan lapsen kiinniottamisessa ja kuljettamisessa. (uusi)*
 - Lähtökohtaisesti sijaishuolto tulee järjestää niin, että poliisin virka-apuun ei tarvitse turvautua säännönmukaisesti esimerkiksi riittämättömien henkilöresurssien takia.

11 luku Lapsen erityistä suojelua turvaavat rajoitukset sijaishuollon aikana 2/2

- **70 a §.** *Eristämisen yhteydessä toteutettava kameravalvonta (uusi).*
- Silloin, kun eristämisen turvallinen toimeenpano sitä edellyttää. Tilanne voi liittyä esimerkiksi siihen, että lapsi saattaisi pyrkiä vahingoittamaan itseään.
- Kameravalvontaa voidaan käyttää vain, kun se on välttämätöntä ja oikeasuhtaista tarkoitukseensa nähden.
- Kameravalvontaa ei voitaisi kohdistaa eristystilassa siihen osaan, jossa ovat WC ja perustilat ja lapselle tulee aina tiedottaa kameravalvonnan käytöstä.
- **71 §.** *Erityiset rajoitukset kuntouttavan suljetun laitospalvelun aikana (uusi).*
- Säädetäisiin siitä, että lapsen **liikkumisvapautta** rajoitetaan kuntouttavan suljetun laitospalvelun sijoituksen ajaksi ja rajoitettaisiin **lapsen yhteydenpitoa** kuntouttavan suljetun laitospalvelusijoituksen ajaksi.
- Lapselle on tehtävä suunnitelmallisia **henkilönkatsastuksia** suljetun palvelun sijoituksen ajan.
- **72 §.** *Erityiset rajoitukset erityisen huolenpidon jakson aikana.*
 - Liikkumisvapauden rajoittaminen, henkilökatsastus
- **74 §.** *Rajoitustoimenpiteiden kirjaaminen. Tarkennuksia.*

Terveystenhuoltolaki 69 §: Lastensuojelulain mukaiset velvoitteet

*Sijoitushyvinvointialueen on palveluita järjestäessään huolehdittava, että **palvelut sovitetaan yhteen tarkoituksenmukaiseksi kokonaisuudeksi.***

Sellaiset vaativimmat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, joissa sosiaalihuollon ja terveydenhuollon tehtävät yhdessä muodostavat palvelujen toteutumiseksi tarvittavan kokonaisuuden, on sovittava yhteen.

Vaativimman lastensuojelun palvelun järjestänyt hyvinvointialue on oikeutettu perimään hoidon järjestämisestä aiheutuneet kustannukset sijoittajahyvinvointialueelta siten kuin tämän pykälän 4 momentissa säädetään.

Vastaava sääntely ehdotetaan lastensuojelulain 16 b §:ään.

Hätäilmoituksia vastaanottavien viranomaisten tiedonsaantioikeus

- **Laki sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 321 §:n muuttamisesta**
- *”Teleyritys on velvollinen luovuttamaan hätäkeskukselle sen pyynnöstä lastensuojelulain (417/2007) 69 a tai 69 d §:ssä tarkoitettulla tavalla luvatta lastensuojelulaitoksesta tai perhekodista poissaolevan lapsen käyttämän liittymän tai päätelaitteen sijaintitiedot ja tiedot liittymän tunnisteesta. Edellytyksenä pyynnön tekemiselle on, että sijoittajahyvinvointialueen tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavan viranomaisen perustellun käsityksen mukaan **lapsen päihteiden käyttö, muu kuin vähäisenä pidettävä rikollinen teko tai muu niihin rinnastettava käyttäytyminen taikka riski joutua rikoksen kohteeksi uhkaavat vakavasti vaarantaa lapsen terveyttä tai kehitystä.***

HYVI
NVOINTI
ALU EYH
TI ÖV
ÄL **HYVIL** FÄ
RDS OMR
ÅDESBOL
AGET